

Kérdőjelek és felkiáltójelek

Kell vagy nem?

Nem tudom eldönteni, hogy ki-egészítem, vitázok, vagy ellentmondok Lehoczy Pál „Ha nem volna, ki kellene-e találni?” című cikkének, mindenesetre a szemem, s a környezetemben is egyre gyakrabban felmerülő kérdőjelek, s felkiáltójelek készletek most arra, hogy gondolataimat (s talán még másokét is) papírra vessem.

„Az, magyarul meg nekem, hogy mire jó, akár lenne, akár sem”. Ez most kivételesen nem a KISZ-re vonatkozó szabályzások egyiké, „csak” annak egyik „kis” alegységére, az alapszervezetre. Megkérdőjeleződik az alapszervezet léte, funkciója, akadnak harcos védelmezői, s még harcosabb támadói. Mi okozza a vitát? Esetleg egy rossz elmélet, amelyhez igazítanunk kellene egy jó gyakorlatot? Vagy netán az elv nem is olyan rossz, csak az eltorzult gyakorlat a mi kényelmességünk következménye?

Mivel felő, hogy a kívülről megtanult idézetek sorából hiányzik a KISZ szervezeti szabályzata, hádd emlékeztessék: „A KISZ-szervezet alapegysége az alapszervezet; tevékenysége meghatározza a KISZ egész munkáját, mivel az ifjúsági szövetség hivatása az alapszervezetek munkájában való részvétel megvalósítása. A KISZ minden más szervezete működése az alapszervezet érdekeit szolgálja.”

Igaz ez, s valahogy mégsem az. Alapegység az alapszervezet valójában — szervezeti. De hol a tartalom? Hogyan valósulhat meg az alapszervezet munkájában az ifjúsági szövetség hivatá-

sa, ha nem látjuk annak funkcióját? S vajon valóban olyan a mi programunk, irányítási stílusunk, hogy a KISZ különböző szervezeteinek működése tényleg az alap-szervezet érdekeit szolgálja?

Természetesen lehet erre buzgón bólogatni, logikus szépen levezethető magyarázatot adni. S félre is dobhatjuk az egész kérdést azzal a felkiáltással, hogy ezen már ügysem lehet segíteni.

En most azoknak a szemével próbálom az alapszervezetet nézni, akik hisznek a változathatóságban, de akik a jelenlegi gyakorlat tagadása helyett az idevezető hibákat meg is keresik, s esetleg még akarnak is tenni ellene.

Sem rózsaszínre, sem feketére nem festjük az eget, ha őszintén megállapítjuk, hogy kevés az igazán jó alapszervezetünk. S ebben sok tényező közrejátszik.

Akcióprogramunkat egyéneknek, kisközösségeknek, s legritkább esetben alapszervezeteknek hirdetjük meg. Túlteng alapszervezeteink munkájában a fölülről kapott feladat, a rendezvényről rendezvényre való mozgás, amely sok energiát igényel, ugyanakkor nem a legszerencsésebb közösségformáló erő. Az egyéni feladatvállalások félreértelmezése következtében sorra olyan közösségi megbízások születtek, amelyek még csak vélelten sem kötődtek alapszervezethez. Az alapszervezet belüli jogok és kötelezők egysége nem vált meghatározóvá érdekvédelmi munkánkban, így az érdeklődésről történő kötődés szálaít is elváltuk. Olykor arról is meglepedtünk, hogy közös-

seink önálló személyiségjegyekkel rendelkező emberek egyégei, ahol a személyiség és közösség nem különálló két pólus, sőt mi több, a kettő viszonylatában a személyiség, annak alakítása, formálása — az elsődleges, s a közösség ehhez csak eszköz. Ezt a jó öreg makarencói gondolatot nem sikerült gyakorlatta alakítanunk, hiába célozták ezt az egyéni feladatvállalások rendszere. Valahol — méghozzá több helyen — ebbe is hiba csúszott.

Alapszervezeteink erkölcsileg nem álltak azon a szinten, hogy megbízást adjanak, illetve követeljenek, sőt majd még számon is kérjenek. Az értékelés kampányszerű módja rohammunkává, sablonossá tette az egészet, mivel főleg a feladatok kipipálása valósult meg, s az egyének, mint fejlődő vagy visszafejlődő személyiségnek az értékelése elmaradt.

Márpedig valamilyen értékrend és érdekviszony jellemzője a közösségnek. S minden közösségnek saját magának kell ezt megtalálni, kialakítani. Ezt (is) fölülről várni nem lehet, sőt nem is szabad, az alapszervezetek kérdésében különösen nem.

S mielőtt a címben feltett kérdésre válaszolnánk, fontoljuk meg, rá lehet-e kenni a szervezeti formára munkánk fogyatékosait? S gondoljuk végig, mivel van problémánk: az alapszervezettel mint szervezeti egységgel, mint tartalommal, vagy csupán mint elnevezéssel.

VASTAG GYÜRGYI

Tíz év tanulás után

Kerekasztal beszélgetés az orosz nyelv tanulásáról

Akik az egyetemre, főiskolára kerülnek, általában már 8 éve — négy év az általános, négy év a középiskolában — tanulnak oroszul. Sokszor ez meg is látszik a tudásukon, de sajnos több az olyan eset, amikor felkészültségük minimális. Az egyetem — konkrétan a JATE — lektorátusának vezetőjével, dr. Zánthó Róberttel és az egyes karokon oktató kollégáival beszélgettünk az érdekes és bonyolult kérdésekről.

— Az oktatás egységes elképzelések szerint, egy 1974-ben kiadott miniszteri rendelet alapján folyik. Meg van határozva az oktatás célja, elő vannak írva a követelmények, a vizsgarend is szabályozott. A TTK-n és a JTK-n két évig oroszul, utána két évig — választhatóan — nyugati idegen nyelvet tanulnak a hallgatók. Egy új rendelet értelmében a Bölcsészettudományi Karon mentesülnek az orosz nyelv tanulás alól azok akiknek egyik szakjuk élő idegen nyelv, így innen van a legkevesebb tanuló, csak a magyar-történelem, magyar-latin és történelem-latin szakosokkal foglalkozunk. Sajnos minden tanévben akad olyan hallgató, aki csak egészen rövid ideig tanulta a nyelvet, velük elég nehéz. — mondta bevezetésként dr. Zánthó Róbert.

— A tudásszint a BTK-n meglehetősen gyenge — mondja Balázs Mihályné. — Különösen azóta áll így a helyzet, hogy az élő idegennyelv szakosoknak nem kötelező az orosz tanulni, ők lényegesen jobban tudták az orosz mint akik nem tanulnak szakként idegen nyelvet. A gimnáziumokban a korai szakosodás miatt huszadrangú az a tárgy, ami nem „hasznos” amiből nem kell felvételezni — így az orosz is.

— A JTK-n a legnagyobb gond azzal van, hogy meglehetősen kevés a tudásszint. Vanak, akik folyékonyan beszélnek, de a csoportok kb. 30 százaléknál szinte újra az alapoknál kellene kezdeni mindent. — folytatja Szopkó Mihályné, aki a jogászhallgatókat oktatja.

— A TTK-n különös a helyzet — mondja dr. Dani Mihály. — A matematikusokat szinte minden évfolyammal ki lehet emelni, külön kell kezelni őket. Szakszövegeket szótár segítségével már elsőben simán fordítanak, a nyelvtant jól és biztosan tudják, beszélni is mernek. Az elméleti matematikusoknál nagyon fontos az orosz nyelv a szakirodalom szempontjából. Az oktatók közül többen a Szovjetunióban végeztek, vagy ott aspiráltak, és a szakirodalmat, olvasmányokat sokszor oroszul adják meg a hallgatóknak. Így rá vannak kényszerítve a nyelv használatára, de mint mondtam, ez nem okoz nekik gondot. A tanárszakosoknál más a helyzet, sokkal vegyesebb a kép. Szükség volt egy ún. korrekciós osztály indítására, ahol négy évig tanulják az orosz. De ők — általában — más tárgyból is gyengék. A jövőben ezt szeretnénk megszüntetni, hiszen aki már eddig eljutott, bekerült az egyetemre, az az orosz is meg tudja tanulni, legfeljebb egy kicsit jobban győtri magát, mint a többiek.

— Úgy hallottuk, hogy ebben az évben nemcsak a nyelvzakosoknál, hanem az orosz nyelvi oktatásban is történt reform. Mennyiben változtat ez az eddigi módszereken, van-e megfelelő jegyzet az újítás mellé?

Zánthó Róbert: — Az új rendelet szerint a nyelvoktatás formája „szakszöveg olvasása, fordítása és a beszélt nyelv oktatása”. Atmeneti szakaszban vagyunk, a heti 2 óra nem elég, hogy mind a két dolognak jó szinten eleget tudjunk tenni. Reméljük, hogy a jövő évtől heti 3-ra emelik az óraszámot, úgy reálisabb lenne az új előírás. Egyelőre stencilizett anyagot oktatunk, jegyzeteket a szakszöveg olvasásához és fordításához vannak minden szak számára megfelelő mennyiségben, ez pedig nem kis dolog, gondol-

junk a TTK-n lévő sokféle szakra.

Dani Mihály: — Táviati írvként el tudnám képzelni, hogy fakultatív legyen az orosz nyelv tanulás annyiban, hogy ki-ki válasszon, szakszöveget akar-e tanulni, vagy a beszélt nyelvet. Ez egyrészt célszerű lenne az óraszám miatt, másrészt nem készült mindenki tudósnak, s ha tanár lesz, nem valószínű, hogy orosz nyelvű szakirodalmat fog olvasni, számára a beszélt nyelv tudása a hasznos.

Balázs Mihályné: — Sajnos a BTK-n orosz tapasztalataim vannak. Elég sok a „művészajlamú” diák, akik nem értik meg a nyelvtudás fontosságát, nem fogják fel, hogy érdemes felhasználni a nyelvet a magyarról el nem érhető szakirodalom olvasására. Próbálkoztam már társalgás tanításával, az újítást megelőző időben is, de amikor „vissza mertem kérdezni”, közölték, hogy ez nincs benne a rendtartásban. Igazuk volt, de a szakszöveg olvasáshoz is hasonló nemtörődomséggel, lezser stílusban álltak hozzá.

— Milyen a tudásszint a második év végére, mennyit fejlődtek az egyetemen a hallgatók? Milyenek a vizsgakövetelmények?

Szopkó Mihályné: — Vizsga előtt beszámoló van bizonyos terjedelmű szakszöveg olvasásából, fordításból. Nagyon fontos az általános műveltség, a gyakorlati újságolvasó például könnyebben szelkeztál, gyorsabban érti meg a fordulatokat. Megragadva az alkalmat, az újságon keresztül szeretném megkérni a tanszékek könyvtárait, hogy segítsék a hallgatókat szakszövegekhez hozzájutni, könnyítsék meg nyelvtanulásukat. A vizsgán 100 perc alatt 35 soros szöveget kell lefordítani, és ez a bonyolult jogi szaknyelv miatt elég nagy előzetes gyakorlatot igényel. A szóbeli tudás és a fegyelem — órákra járás — jónak mondható.

Dani Mihály: — Év végére tudni kell egy tetszőlegesen választott orosz nyelvű szövegből 10 oldalt fordítani. A vizsgán legritkább esetben történik bukkas, az átlagos kép szép fejlődést mutat a két év alatt. A szóbeli vizsgán 20 sor ismeretlen szöveg fordítására szótár nélkül — szintén minden nehézség nélkül túljutnak a hallgatók.

Balázs Mihályné: — Végre jó dolgokról számolhatok be én is, a bölcsészeknek a nyelvtani dolgokkal nincsen problémájuk, szépen és jól fordítanak — éppen azok a „művészajlamúak” járnak élen a fordításban, akikről már az előbb szóltam. A vizsgán nem szokott probléma lenni.

Zánthó Róbert: — Az oktatás eredményességéről objektív bizonyítékok is vannak. Jól szerepelnek hallgatóink az Országos Nyelvi Fordítóversenyeken, az Ifjúsági Jogásnapok orosz versenyét rendszeresen szegedi hallgató nyeri, s az első tízben mindig szerepel több szegedi. Az állami nyelvvizsgát több tucat hallgató tette már le ittlele alatt. Külföldi cserekapcsolatunk is van, Leningrádba megy, illetve onnan jön 22 hallgató minden évben — nyelvi, országismerteti programokkal töltik az idejüket.

Az oktatás feltételei igen jók, megvan a lehetőség a nyelvoktatásra, a szó igazi értelmében. Az új rendelettel nehezebb vált a dolgunk, hiszen a beszélt nyelvet megtanulni — közhiedelemmel ellentétben — sokkal nehezebb, mint szakszöveget fordítani. A könyvízü, bonyolult mondatok értelése után lehet csak az egyszerű, letisztult nyelvre átalakítani mondandónkat

MÓROCZ KÁROLY

Címzetes egyetemi tanárok és docensek

A SZOTE javaslatára az egészségügyi miniszter címzetes egyetemi tanári címet adományozott dr. Losonczy Györgynek, a László Fertőző Kórház osztályvezető főorvosának és dr. Szatnyik B. Lászlónak, az Országos Frederic Joliot-Curie Sugárbiológiai és Sugárélelmiszerügyi Intézet igazgatójának.

Címzetes egyetemi docensi címet kapott dr. Csepányi Attila,

a Szolnok megyei tanács Hetényi Géza Kórházának főigazgató-főorvosa; dr. Durst János, a Szolnok megyei Közegészségügyi Járványügyi Állomás főorvosa; dr. Kapros Károly, a hőmérsékletmérési kórház osztályvezető főorvosa; dr. Kovács Zoltán, a Heves megyei tanács kórházának osztályvezető főorvosa és dr. Morva László, Tataháza körzeti főorvosa.

Elismerés

Dr. Mucsi József, a József Attila Tudományegyetem francia nyelv és irodalom tanszékének docense nyugállományba vonulása alkalmából. Kiváló Munkáért kitüntetésben részesült. A kitüntetés dr. Antalffy György egyetemi tanár, a JATE rektora adta át az egyetem párt- és társadalmi szervei vezetőinek jelenlétében.

Értékelés és útmutatás

Az MSZMP József Attila Tudományegyetemi végrehajtó bizottsága a SZOTE és a főiskola párt vezető testületi képviselőivel közösen október 16-i ülésén elemelte a Szegedi Egyetem tevékenységét. A lapról készült jelentésben és a hozzászólásokban megállapították, hogy a Szegedi Egyetem megfelelt a vele szemben támasztott komplex igényeknek, annak, hogy átfogó képet adjon a három szegedi felsőoktatási intézmény közel tízezer hallgatót és oktatót érintő közösségi életéről. A szerkesztőség a pártvezetők, oktatásügyi állásfoglalások szellemében megvalósított célkitűzéseit, színvonalasan tett eleget a vele szemben támasztott követelményeknek.

A ideológiai, politikai, mozgalmi rovat alapvető célkitűzései az intézmények párt- és tömegszervezeti agitációs-propaganda, eszmélet-politikai nevelőmunkájának segítése. A korábbi évekhez képest több, tartalmas írás foglalkozott a pártélet eseményeivel, újszerűen, jól foglalkozott az újság a párt XII. kongresszusával. Az ifjúsági szervezetek hagyományosan számító nagyobb akciói mellett gondot fordított a lap a közművelődési, érdekképviseleti és sportmunka propagálására, ugyanakkor a párt és a KISZ-szervezetek kapcsolatának, a párttaggy nevelés feladatainak elemzésében, segítségével még számos eddig megfelelően ki nem használt lehetősége van az újságnak. Megállapították, hogy a Szegedi Egyetem agitációs-propaganda munkát ideológiai-politikai tevékenységét szolgáló munkálkodása összességében a beszámolási időszakban jónak ítéltető, a

lap ideológiai, politikai töltése megnövekedett, számos új elemmel gazdagodott; hatékonyabbá tételéhez a jövőben a pártszervezetek további segítségére van szükség, hogy a lap aktuális szakmai-ideológiai kérdésekkel is megfelelő szinten tudjon foglalkozni.

Az egyetempolitikai rovat természetesen kapcsolódott számos cikkével az ideológiai, politikai, mozgalmi rovatához, közép-pontjába az intézményekben folyó oktató-nevelőmunkát, annak hatékonyabbá tételének segítségét állítva. A szerkesztőség eredményesen törekedett arra, hogy állandóan napirenden tartsa az oktató-nevelő tevékenység, a szocialista szakemberképzés legfontosabb aktuális tényezőit. A szakmai igényességre a marxista világnézetű közösségi, közéleti gondolkodásra és tevékenységre támasztott követelményeket igyekezett a lap propagálni. Jól foglalkozott az újság a szakmai-tanulmányi munkával, számos színvonalas írás jelent meg a szocialista életmód kialakításának kérdéseiről. Elősegítette a lap a diákhatagományok erősödését egyes intézményeinkben, kevesebbet szolt viszont a kelleténél a három intézmény egymással való együttműködéséről. Javasolta a testület, hogy a Szegedi Egyetem szenteljen több teret az intézmények együttműködésének, továbbá szóljon többet az értelmiség közéleti feladatairól, s indítson vitát az egyetemi ifjúságot közvetlenül foglalkoztató kérdésekről. Összegezve megállapították, hogy a Szegedi Egyetemnek ez a rovat megtartotta korábbi jó színvonalát, ifjúságcentrikussá vált; arra kell törekednie, hogy az

egyetemi életnek még szélesebb skálájával foglalkozzék.

A kulturális, művészeti és irodalmi rovat továbbra is alapvetően ifjúságcentrikus, követi azt az elvet, hogy a lap fóruma legyen a tehetséges hallgatóknak. Rendszeresen, jól foglalkozik az újság az egyetemeken és a főiskolán működő művészeti csoportokkal, klubokkal, a közművelődési fórumokkal, kulturális rendezvényekkel. Megfelelő mércével bírálva a lap a hallgatók szépirodalmi próbálkozásait az irodalmi rovat egyenletesen jó színvonalú, az ország egyetemi lapjai között e téren a legjobbak között van. Változatosabbá, színvonalasabbá kellene viszont tenni az egyetemi újság illusztrációs anyagát.

A sportrovat a beszámolási időszakban is azt a célkitűzést szolgálta, hogy eszközeivel hozzájáruljon a hallgatóság testi nevelésének, tömegsportjának, turizmusának propagálásához. Megbízható krónikása volt az intézmények sportéletének, újszerű, színvonalas sorozatot közölt jó tanuló, jó sportolókról.

Összegezve a vb megállapították, hogy a Szegedi Egyetem tevékenysége színvonalas, az elvárásoknak megfelelő. A sokféle rétegigény többségét kielégíti a lap, jó áttekinthet ad az intézmények életéről. A lehetőségeket figyelembe véve azonban még jobban fel kellene használni a lapot aktuális egyetempolitikai információk adására, ehhez erősíteni kell a rektori és dékáni hivatalok kapcsolatát a szerkesztővel, a társadalmi tanácsadó testületet; nagyobb gondot kell fordítani a szerkesztőség informálására és a lap terjesztésére.